

Votaziun federala dals 16 da favrer 1992

Explicaziuns dal cussegl federal

Objects da la votaziun

Assicuranza da malsauns

L'iniziativa dal pievel «per in'assicuranza da malsauns support-tabla finanzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)» ha ina dubla finamira: d'ina vart vul ella francar en la constituiziun principis davart l'assicuranza, da l'autra vart pretenda ella in auzament massiv da las contribuziuns federalas a las cassas da malsauns. Surtut questa pretensiun exagerada n'è betg acceptada per il cussegl federal e per il parlament, pertge che la confederaziun n'è betg en il cass da dublegiar sias contribuziuns en uschè curt temp. Ils problems da las cassas da malsauns pon vegnir schliads meglier cun las mesiras precisas proponidas dal cussegl federal.

Text da la votaziun pag. 4
Explicaziuns pag. 3-9

Experiments cun animals

L'iniziativa dal pievel «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)» pretenda da princip in scumond da tals experiments. Experiments fissan permiss be anc en cas excepziunals fixads da la lescha. Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa. Quella impediss la perscrutaziun en la medischina e biologia. Sco cuntraproposta èn vegnidas relaschadas disposiziuns pli rigurusas en la lescha davart la protecziun dals animals.

Text da la votaziun pag. 12
Explicaziuns pag. 10-15

Emprim project:

Iniziativa dal pievel concernent l'assicuranza da malsauns

Situaziun da partenza

Il svilup dal sector da sanadad en Svizra chaschuna gronds quitads. Noss sistem da sanadad ha bain cuntanschì in aut stadi qualitativ. Ils davos diesch onns èsi dentant da constatar ina vaira explosiun dals custs. En quest interval èn ils custs e las premias da l'assicuranza da malsauns s'augmentads anc ina giada uschè spert sco las pajas. Las grevezzas èn daventadas nunsupportablas per bleras chasadas.

La confederaziun ha fatg numerus sforzs durant ils davos 25 onns per dumagnar quest problem dals custs. Tuttas stentas èn stadas vanas; uschia er il program urgent per in'assicuranza da malsauns e da maternidad ch'è vegnì refusà dal pievel il 1987.

Il cussegl federal na tuttavia betg reducì ses sforzs dapi alur. L'atun 91 ha el preschentà al parlament in conclus federal urgent cunter l'augment dals custs tar las cassas da malsauns ed ina revisiun da la lescha davart l'assicuranza da malsauns. El propona cun quella revisiun in'entira retscha da mesiras cun miras precisas ed efficacias, cun las qualas ils custs da sanadad pon vegnir retegnids e las grevezzas da las premias repartidas gistamain.

Las duas iniziativaas pendentas ch'èn vegnidas inoltradas il 1985 e 1986 ston vegnir consideradas da quests aspects enor: i sa tracta d'ina iniziativa lantschada da las cassas da malsauns e d'ina iniziativa inoltrada pli tard da la partida socialdemocratica da la Svizra e da la federaziun dals sindicats.

L'iniziativa dal pievel «per in'assicuranza da malsauns supportabla finanzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)» che vegn messa en votaziun ha cuntanschì 390 273 sottascripziuns. L'accent per propi da l'iniziativa na giascha main en ils tschintg novs alineas da l'artitgel 34bis da la constituziun federala mabain plitost en las disposiziuns transitorias. Quellas sforzan la confederaziun d'augmentar sias subvenziuns dad oz 1,3 milliardas gia en struschamain in onn suenter l'acceptaziun da l'iniziativa sin pli che 2,8 milliardas e d'auzar quellas cuntinuadamain fin che la nova lescha passa en vigur.

Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa. Quella n'è betg be finanzialmain nunsupportabla, mabain preveda ina repartiziun nundifferenziada da daners da la confederaziun senza prender mesiras duvrablas per franar ils custs. Er la confederaziun è pronta d'applitgar dapli meds per l'assicuranza da malsauns, dentant en ina moda per bler pli efficazia che quai che propona l'iniziativa.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «per in'assicuranza da malsauns supportabla finanzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)»

dals 23 da mars 1990

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 30 d'avrigl 1985 «per in'assicuranza da malsauns supportabla finanzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)» vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa sa cloma:

La constituiziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 34bis al. 3-7 (nov)

³ Confederaziun e chantuns garanteschon in providiment da servetschs medicinali che satisfa als basegns da la populaziun en il rom da l'assicuranza da malsauns e cunter accidents sco er l'execuziun economica da quel. Per segir la raziunalitad relaschan els spezialmain normas per tariffas e rendaquints.

⁴ L'assicuranza da malsauns è d'exequir tras las cassas da malsauns reconuschidas da la confederaziun. Ella cumpiglia surtut ils custs da tractament e las prestaziuns en daner en cas da malsogna, maternitad ed, uschenavant ch'i n'exista betg in'otra assicuranza, en cas d'accidents e mendas da naschientscha. I stat liber a las cassas da malsauns da far amogna assicuranzas supplementaras tar l'assicuranza da malsauns e tar l'assicuranza cunter accidents.

⁵ La confederaziun conceda a las cassas da malsauns contribuziuns per cumpensar las obligaziuns socialas ch'èn vegnidas adossadas a quellas tras la constituiziun e la lescha, spezialmain per garantir la solidaritad tranter las schlattainas e tranter las generaziuns.

⁶ En l'assicuranza da malsauns reduceschan ils chantuns tras contribuziuns commensuradas las premias e las participaziuns da custs d'assicurads economicamain pli flaiVELS. La confederaziun relascha per quest intent disposiziuns generalas. Sch'ils chantuns adosseschon a las cassas da malsauns obligaziuns pli grondas che quai ch'il dretg federal prescriba, han els d'indemnisar a quellas ils custs supplementars che neschan qua tras.

⁷ La confederaziun regla la relaziun cun ils auters secturs da l'assicuranza sociala sco er cun auters obligads a prestaziuns.

Disposiziuns transitorias art. 20 (nov)

Da l'onn chalendar, che suonda l'acceptaziun da las disposiziuns da l'artitgel 34bis alineas 3-7, fin a la passada en vigor da la legislaziun che sa basa sin quellas disposiziuns, sa drizzan las contribuziuns federalas a las cassas da malsauns tenor las disposiziuns ch'eran valaivlas l'onn 1974.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa dal pievel.

Arguments dal comité d'iniziativa

Il comité d'iniziativa motivescha sia iniziativa dal pievel sco suonda:

«In nov augment nunsfranà dals custs per il sector da l'assicuranza da malsauns na po betg vegnir acceptà. Per blers assicurads ha la grevezza da las premias cuntanschi ina mesira nunacceptabla. Entant ch'ils pretschs da consum èn creschids dapi il 1964 per trais giadas, èn ils custs per l'assicuranza da malsauns oz diesch giadas pli auts. Per quest motiv èsi la finamira centrala da «l'iniziativa per in'assicuranza da malsauns supportabla finanzialmain» da retegnair l'augment dals custs sin il sector da la sanadad.

L'alea trais da l'iniziativa dal pievel creescha las premissas legalas per finalmain cumbatter l'irrazionalitad ed il nunnecessari en il sector da la medischina: Promovi duai vegnir quai ch'è necessari e favuraivell! E per garantir la solidaritad vers umans pli vegls e vers las dunnas, pretenda l'iniziativa ina participaziun commensurada da la confederaziun vi da las grevzas socialas e famigliaras che quella adossescha a las cassas da malsauns. Ultra da quai prevesa ella contribuziuns cun finamira precisa davart dals chantuns per ils assicurads cun pitschnas entradas, uschia che l'assicuranza da malsauns è finanzialmain supportabla per tuts circuls da la populaziun.

Malgrà l'enorm augment dals custs e da las premias ha la confederaziun reduci massivamain sias contribuziuns da solidaritad e quai malgrà la garanzia legala: dal 1976 fin al 1989 per total 7,13 milliardas francs. Diversas provas dal cussegl federal e dal parlament per cuntanscher ina finanziaziun supportabla n'èn betg reussidas, ni il 1974, 1978 ni il 1986. Er il nov project dal cussegl federal per sustegnair la solidaritad en l'assicuranza da malsauns para da na reussir pervi da la resistenza dals medems circuls, che han gia fin uss impedi tuts pass necessariis per ina remedura.

Per quest motiv ston uss votantas e votants metter in segn cun sustegnair l'iniziativa. L'acceptaziun da l'iniziativa dal pievel metta in fundament legal solid, sin il qual il cussegl federal ed il parlament pon stgaffir in project da revisiun efficaci.

L'augment mumentan da las subvenziuns federalas sin fundament da la disposiziun transitoria vegn a procurar che tuts participads sa stentan da finalmain elavurar e realisar in project da lescha che cuntegna ina solidaritad extendida e che cuntanscha spargns da custs marcants.»

Posiziun dal cussegl federal

Il cussegl federal è da l'opiniun ch'il problem dals custs per il sector da sanadad possia be vegnir schlià, sche las raschuns da quest augment da custs vegnan cumbattidas. El propona per quest motiv mesiras efficazias cun las qualas igl è da cuntanscher resultats concrets e duraivels. El è er pront d'impunder bler dapli meds finanzials per quest intent. Els na duain dentant betg vegnir applitgads qua e là per tscherts basegns mabain cun finamiras cleras en favur dals pli flaivels. Ultra da quai vul el en cuntradiziun cun l'iniziativa immediat er introducir mesiras per retegnair ils custs. L'iniziativa è da refusar surtut per ils motivs suandants:

L'iniziativa cumbatta be simtoms

Il text da l'iniziativa exista per la gronda part da princips generals tenor ils quals l'assicuranza da malsauns duai vegnir furmada. Las cassas da malsauns sco purtaders principals da l'iniziativa avessan tenor la basa legala vertenta gia daditg gi la pussaivladad da realisar quests princips e da furmar lur offerta d'assicuranza tenor criteris socials ed abels da retegnair ils custs. Empè da far quai èn ils custs creschents gia pliras giadas vegnids adossads als assicurads cun augmentar las premias. L'autezza da quellas ha cuntanschì il limit tolerabel. Per quest motiv vulan las cassas da malsauns dapli daners da la confederaziun. Questa pretensiun na porta nagina refurma dal sistem, mabain cumbatta be simtoms.

Subvenziuns gea – ma per tge?

En il center da l'iniziativa stat sia suletta pretensiun concreta vers la confederaziun che quella haja da conceder davent dal 1993 dapli subvenziuns a las cassas da malsauns. Las contribuziuns federalas a las cassas da malsauns renconuschidas vegnissan uschia augmentadas onn per onn als custs creschents; a basa dal svilup dals custs dals onns passads dess quai ina contribuziun federala per il 1993 da passa 2,8 milliardas che surmunta gia l'onn proxim il cunfin da 3 milliardas, ed uschia vinavant fin che passa en vigur ina nova lescha davart l'assicuranza da malsauns. Auzaments da las

premieras da las cassas da malsauns vegnissan uschia forsa franads transitoriamain. Ma in tal grond agid finanziel vegniss a metter fauss signals: Dapli daners en las cassas da malsauns senza retegnair a medem mument ils custs pudess augmentar vinavant ils custs da tractament e d'ospital. Ils custs creschents senza retegn avessan prest suati l'agid da la confederaziun. Las premieras s'augmentassan ed i vegniss pretendi ulteriurs augments da las subvenziuns. La spirala da custs vegniss segiramain a muntar vinavant.

Nagins monopols en l'assicuranza da malsauns

Per il cas che l'iniziativa vegniss acceptada profitassan las cassas da malsauns da las subvenziuns federalas. Las cassas da malsauns sa chattan bain en ina situaziun finanziela pauc empernaivla ed in sector da sanadad bain funcziunabel n'è betg pussaivel ed imaginabel senza assicuranzas da malsauns cun saunas finanzas. Ina guariziun finanziela ed in retegn dals custs indispensabel è dentant be da cuntanscher, sche tuttas cassas da malsauns, er quellas dals assicurads privats, èn prontas per ina libra concurrenza. La confederaziun na po per quest motiv betg favurisar singulas assicuranzas, sco quai che l'iniziativa pretenda.

Ina vaira refurma

Da basegn n'èn betg ni principis generalis ni agids finanziels unilaterals, mabain ina refurma bain ponderada e cumplessiva, sche nus vulain puspè metter en urden noss sistem d'assicuranza da malsauns e da sanadad. Il cussegl federal ha fatg duas propostas al parlament: in conclus federal urgent cun mesiras immediatas dentant limitadas cunter il svilup dals custs e da las premieras e cunter l'erosiun dal spiert da solidaritad e sco segunda ina refurma fundamentala da l'assicuranza da malsauns che duai prender a mauns energeticamain quest problem dals custs. Ils giavischs da l'iniziativa vegnan uschia resguardads per la gronda part.

Explosiun da custs smanatschanta

Sanadad, tgira e guariziun – basegns elementars da l'uman – daventan pli e pli nunpajablas. Las premias da las cassas da malsauns s'èn augmentadas sproporziunadamain, surtut per la glied pli veglia e per la famiglia. Il svilup dals custs sin il champ da la sanadad n'è struschamain pli controllabel. Ils frains tras l'economia sco controllas da qualidad e da raziunalidad, retenziuns e conscienza da custs n'han nagins effects. Il progress sfranà da la medischina, l'augment sproporziunà dal dumber dals medis e la structura da vegliadetgna sa midada da la populaziun chatschan ils pretschs vinavant ensi.

Co neschan ils custs da sanadad?

Ils custs da sanadad sa cumponan dals dus facturs **quantitad** (dumber da dimoras en ospital, da consultaziuns dal medi, da visitas diagnosticas e da medicaments ordinads) e **pretsch**. Da la quantitad da las prestaziuns multiplitgada cun il pretsch da quellas resultan ils custs. Calculaziuns mussan ch'ils dus facturs quantitad e pretsch s'èn sviluppads ils davos onns dal tutafatg differentamain en il sector d'ospital ed en il sector ambuland:

En il **sector d'ospital** ha surtut il factur dal pretsch chaschunà l'explosiun dals custs: Las taxas d'ospital s'èn augmentadas dal 1980 fin 1989 per radund 80 pertschient, entant ch'il svilup da la quantitad cun 13 pertschient per il medem interval ha main muntada.

En il **sector ambuland** èn ils motifs per l'augment dals custs en emprima lingia ina consequenza dal svilup quantitativ. Ils tractaments dal medi s'èn uschia augmentads durant ils davos 10 onns per quasi 50 pertschient. A medem temp èsi vegni ordinà per radund 40 pertschient dapli medicaments. Ma er las tariffas dals medis s'èn augmentadas en quest temp per 27 pertschient ed a medem temp èn ils medicaments vegnids per 20 pertschient pli chers.

Solidaridad diminuenta – il problem principal da l'assicuranza da malsauns

Il davos temp han bieras cassas da malsauns cumenzà a gudagnar surtut glied giuvna cun pitschna ristga da malsogna cun offerir premias favuraivlas e grondas prestaziuns. Las autras cassas cun commembers pli vegls e cun dapli ristga han consequentamain stui auzar lur premias. Il cussegl federal vul retegnair quest svilup cun la revisiun da l'assicuranza da malsauns, pertge che quest svilup ha gia chaschunà malgiustia sociala e smanatscha l'existenza da numerusas cassas da malsauns.

Mesiras ponderadas

En il center da la politica sanitaria dal cussegl federal stat la revisiun da la lescha davart l'assicuranza da malsauns. Quella lescha duai reglar da nov ils custs e la finanziaziun dals fatgs da sanadad da fund ensi e dismetter las grevezzas finanzialas nunsocialas. Ella prevesa mesiras che servan a restabilir la solidaritad tranter giuven e vegl, tranter sauns e malsauns e tranter umens e dunnas. La lescha prevesa spezialmain:

- la cumplaina libertad da circulaziun per ils assicurads,
- premias unitaras e gistas per tuts senza differenziar tenor vegliadetgna, schlattaina e sanadad,
- contribuziuns federalas e chantunales per persunas cun pitschnas entradas ed uschia a medem temp in distgargiament per familias ed attempads,
- novas furmas d'assicuranza; pajament da metodos per tractaments alternativs, sch'igl è cumprovà ch'ellas han effect,
- ina gulivaziun da ristga tranter las assicuranzas da malsauns,
- l'admissiun d'assicuraders privats,
- numerusas mesiras per retegnair ils custs (sco structuradas tariffaras unitaras per prestaziuns dal medi, preventivs globals per ils ospitals, controllas da qualidad e.u.v.).

Las pretensiuns giustifitgadas dals iniziants èn resguardadas per la gronda part cun questas mesiras, senza che las finanzas da la confederaziun vegnan strapatschadas memia zunt cun subvenziunar in zic dapertut. In'acceptaziun da l'iniziativa vegniss be anc a retardar il process da refurma.

Per quests motifs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa «per in'assicuranza da malsauns supportabla finanzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)».

Segund project: Iniziativa dal pievel concernent experiments cun animals

Pertge experiments cun animals?

Ils gronds progress en la medischna ed en la biologia èn d'engraziar per ina gronda part a las conuschientschas obtegnidas tras experiments cun animals. Senza tals experiments na fissan bleras malsognas sco paralisa infec-tusa, virola, tifus, differitis, sifilis, colera, tuberculosa, ma er epidemias d'animals sco la zoppina u la ravgia da chauns betg vegnidas tschessentadas uschè fermamain u tractadas cun tant success. Experiments cun animals han manà a success considerabels er en la chirurgia, en las ulteriuras spartas da la medischna ed en la medischna per ils animals.

Experiments cun animals servan per

- producir medicaments, serums, vaccins e.u.v. per umans ed animals,
- examinar ils effects e la nunnuschaivladad dals medicaments,
- perscrutar malsognas e lur svilups,
- sviluppar novas metodas da guariziun per umans ed animals,
- augmentar las conuschientschas davart ils process da vita.

En Svizra vegnan experiments cun animals exequids en emprima lingia en l'industria chemica-farmaceutica ed a las universitads.

Tge effects ha gì la lescha davart la protecziun dals animals?

La lescha davart la protecziun dals animals pretenda ch'ins stoppia avair ina permissiun per tuts experiments ch'engrevgian l'animal. Questa procedura da permissiun e l'applicaziun da novas metodas, cun las qualas metodas da gauriziun pon vegnir svilupadas senza u cun main animals, han reduci fin oz massivamain il dumber dals experiments cun animals: L'onn 1991 han ins anc exequì radund la mesadad dals experiments cun animals (1,04 mil-liuns animals) sco l'onn 1983 cur ch'ins ha fatg l'emprima dumbraziun.

Ultra da quai ha questa lescha purtà

- in meglier tractament dals animals ed experiments pli schanegiants;
- il svilup da metodas alternativas che remplazzan per part ils experiments cun animals;
- novas prescripziuns per la registraziun da medicaments ed autras mate-rias che permettàn er metodas alternativas.

Situaziun da partenza

Experiments cun animals èn da vegl ennà in tema dispitaivel. Ils protegiders d'animals s'engaschan per disposiziuns pli rigurasas u per in scumond dals experiments cun animals; ils perscrutaders a las universitads ed en l'industria fan da lur vart adina puspè attent sin il fatg, che quests experiments sajan necessaris per cuntanscher novas conuschientschas e per sviluppar metodos da guariziun per umans ed animals.

Il pievel svizzer ha gia pliras giadas prendì posiziun vers ils experiments cun animals. L'onn 1978 ha el acceptà cun 81,7 pertschient vuschs positivas la lescha davart la protecziun dals animals, la quala permetta tals experiments be en in rom limità; il 1985 ha il pievel refusà l'iniziativa «per la dismessa da la vivisecziun», che ha pretendì in scumond dals experiments cun animals, e quai cun 70,6 pertschient vuschs negativas.

L'iniziativa dal pievel «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)» è vegnida inoltrada il 1986 cun 130 175 vuschs. Ella pretenda in scumond dals experiments cun animals che chaschunan a quels dolurs, suffrientschas u donns. Las excepziuns ston vegnir definidas da la lescha. Permissiuns che n'han nagina muntada ni per il mantegniment da la vita d'umans u d'animals ni per la guariziun u la mitigaziun da mals considerabels, dastgan vegnir dadas be cun la pli gronda resalva. Ultra da quai duain las organizaziuns per la protecziun dals animals obtegnair il dretg d'inoltrar protestas cunter permissiuns da las autoritads per experiments cun animals (recurs da federaziuns).

Sco cuntraproposta a l'iniziativa, la quala è vegnida considerata per memia extrema, ha il parlament concludì il 1991 disposiziuns pli rigurasas en la lescha davart la protecziun dals animals. Quellas resguardan er ils giavischs da l'iniziativa e cuntengnan meglieraziuns concernent l'execuziun. Las novas prescripziuns èn idas en vigur il 1. da december 1991.

Il cussegl federal e la gronda maioritad dal parlament refusan l'iniziativa perquai che quella restrensches sproporziunadamain la perscrutaziun en la medischina e biologia. La lescha davart la protecziun dals animals, pasada en vigur il 1981, e las disposiziuns pli rigurasas da quella dal 1991 portan meglieraziuns essenzialas en favur da la protecziun dals animals. Quellas meglieraziuns vegnan encunter a l'iniziativa senza impedir memia zunt la perscrutaziun ed il svilup da metodos da guariziun.

Text da votaziun

Conclus federal

davart l'iniziativa dal pievel «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)»

dals 22 da mars 1991

Art. 1

¹ L'iniziativa «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)» dals 30 d'october 1986 vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa dal pievel sa cloma:

I La constituiuziun federala vegn cumpletta da sco suonda:

Art. 25er

¹ Experiments cun animals che chaschunan a quels dolurs, suffrientschas e donns èn scumandads sin l'entir in schess da la Confederaziun.

² La legislaziun federala fixescha las excepziuns da quest scumond. Permissiuns per experiments cun animals che n'han nagina muntada decisiva ni per il mantegniment da la vita d'umans u d'animals ni per la guariziun u la mitigaziun da mals considerabels, dastgan vegnir dadas be cun la pli gronda resalva.

³ Questa legislaziun ha la finamira da restrenscher considerablmain e permanentmain ils experiments cun animals. Ella cuntogna spezialmain er disposiziuns davart:

- a. la reducziun, la meglieraziun e la cumpensaziun d'experiments cun animals;
- b. la promoziun da metodas alternativas senza far diever d'animals;
- c. l'obligaziun d'avair ina permissiun per far experiments vi da tscherts animals senza spina dorsala;
- d. la controlla obligatoria ed extendida dals effectivs dals animals per instituts e laboratoris ch'exequeschan experiments cun animals e plinavant per ils tegniders d'animals per experiments;
- e. l'obligaziun d'infirmar da las autoritads e dals instituts, dals laboratoris e dals tegniders d'animals per experiments tenor litera d.
- f. il dretg da recurs e da plant da las federaziuns cunter autoritads federalas e chantunals, il qual cumpta a las organisaziuns che s'occupan tenor lur statuts da la protecziun dals animals;
- g. instituziun e manaschi d'in post da documentaziun adattà per la realisaziun da las disposiziuns cuntegnidas en ils alineas 2 e 3.

⁴ Il dretg federal è d'adattar periodicamain, almain mintga tschintg onns e segund ils alineas 1-3, al pli nov stadi da la scienza, da la perscrutaziun e da la tecnica.

⁵ L'execuziun da las prescripziuns federalas è chausa dals chantuns, uschenavant che la lescha na resalva quella a la confederaziun.

II La constituiuziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 25bis al. 2 lit. d

- d. las operaziuns vi d'animals vivents;

III Las disposiziuns transitorias da la constituiuziun federala vegnan cumpletta da sco suonda:

Art. 21

Il pli tard suenter la spiraziun da tschintg onns dapi l'acceptaziun da l'artitgel 25ter da la constituiuziun federala vegnan fin che passa en vigur la legislaziun correspundenta da la confederaziun scumandads tuts experiments cun animals tenor artitgel 25ter alinea 1 da la constituiuziun federala.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

Arguments dal comité d'iniziativa

Il comité motivescha sia iniziativa dal pievel sco suonda:

«L'iniziativa per la protecziun dals animals ha la finamira da preservar ils animals da suffrientschas na necessarias. Ils experiments cun animals èn per quest motiv da restrenscher drasticamain sin experiments ch'èn absolutamain necessaris per la sanadad dals umans e dals animals. Experiments substituibel, senza valita, antiquads e na necessaris sco er experiments da rutina e da prestisch sco per exempel per cosmetica decorativa, rauba da tubac, meds da nettegiar, materias artificialas e chemicalias per l'agricultura na dastgan betg pli vegnir exequids.

Anc adina vegnan permess en Svizra experiments cun animals ch'èn gia scumandads utrò. Anc adina datti experiments dals quals ins po desister senza donn per la sanadad dals umans. Anc adina vegnan lubids experiments cun animals dals quals la nizaivladad vegn dubitada d'experts ed anc adina han tschientmillis animals da suffrir a moda nundiscrivibla tras experiments fitg ongrevgiants.

La reducziun drastica dals experiments cun animals sto vegnir francada tras directives eticas en la constituziun; ella cundiziunescha in tschert resguard vers l'animal tras in dretg da recurs e da plant per varsaquantas organisaziun per la protecziun dals animals selecziunadas, dapli trasparenza per il burgais tras in'obligaziun d'infurmar da tuts partecipads, ina promoziun clera e precisa da metodas alternativadas senza experiments cun animals e l'adattaziun periodica da la legislaziun al stadi actual da la perscrutaziun. Malgrà considerabels progress en la scienza e tecnica è la legislaziun svizra concernent la protecziun dals animals pir vegnida adattada suenter diesch onns.

Tut quai fa part da l'iniziativa per la protecziun dals animals ma dentant betg da la cuntraproposta indirecta ch'è passada en vigur il 1. da december 1991. Per quest motiv po be l'iniziativa metter il fundament per ina politica progressiva pertutgant ils experiments cun animals.

Ils adversaris pretendan che l'iniziativa moderada per la protecziun dals animals muntia in privel per nossa sanadad. Na! Ella permetta expressivamain er per il futur experiments cun animals ch'han ina mutada decisiva per il mantegniment da la vita d'umans e d'animals u per la guariziun e la mitigaziun da grondas suffrientschas. La perscrutaziun medicinala na vegn betg restrenschiada mabain dirigida en ina direcziun senza experiments cun animals e ch'è da responsar eticamain.

In gea a l'iniziativa per la protecziun dals animals è in gea per la protecziun dals animals senza periclitlar il progress da la scienza u la sanadad da l'uman.»

Posiziun dal cussegl federal

Experiments cun animals èn necessaris er per l'avegnir e na dastgan betg vegnir scumandads da princip enor, pertge els èn indispensabels per la perscrutaziun medicinala e biologica. Las proceduras da permissiun fixadas en la lescha bastan per proteger ils animals. Il cussegl federal refusa l'iniziativa per ils suandants motivs:

Princip fallà

Desister d'experiments cun animals n'è oz betg anc pussaivel. Metodas da guariziun pon en blers cas vegnir svilupadas be cun agid d'experiments cun animals. Malgrà che l'iniziativa permetta tschertas excepziuns pretenda ella da princip il scumond d'experiments ch'engrevgian ils animals. Uschia engiona ella pertutgant la realitad. Lavurs da perscrutaziun cun animals vegnissan er discreditadas sco insatge scumandà, malgrà ch'ellas en da gronda muntada per la sanadad d'umans ed animals e per il progress da la medischina d'umans ed animals e per la biologia. La lavur da numerus instituts e laboratoris vegniss uschia discreditada nungjustifitadamain.

La perscrutaziun da basa è periclitada

Tenor l'iniziativa dastgan permissiuns per experiments cun animals vegnir dadas per regla, sch'i vegn cumprovà che l'experiment è da muntada decisiva per mantegnair la vita u per mitigiar grondas suffrientschas. La perscrutaziun da basa po gnanc furnir directamain questa cumprova en la medischina ed en la biologia, perquai ch'ella tschertga conuschientschas fundamentalas davart ils process da vita tar umans ed animals. Uschia creescha ella las premissas per il svilup da novs medicaments e novas furmas da terapia. La cumprova pretendida da l'iniziativa cundiziunescha resultats da perscrutaziun avant che la perscrutaziun haja cumenzà.

Dubius recurs da federaziuns

L'iniziativa pretenda in dretg da recurs e da plant per organizaziuns che s'occupan segund lur statuts da la protecziun dals animals. Quest recurs da federaziuns cuntrafa a la protecziun da datas legitima da l'industria e da la perscrutaziun. Ils chantuns dattan annualmain radund 1800 permissiuns a basa da causals che na pon en l'interess dals instituts da perscrutaziun betg adina vegnir fatgs enconuschents publicamain. Cun il recurs da federaziuns pudessan impurtantas perscrutaziuns vegnir retardadas per mais u schizunt per onns ora.

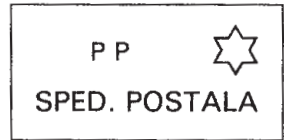
Dischavantatgs economics

Impediments e retardaments da projects da perscrutaziun avessan effects nunresponsabels per la perscrutaziun a las universitads ed en l'industria chemica-farmaceutica: perdita da know how da gronda muntada economica per la Svizra, perdita da capaciad da concorrenza, emigraziun d'instituts da perscrutaziun e da manaschis da produzioni en l'exteriur ed uschia ina perdita da numerusas plazzas da lavur. La capaciad da concorrenza e l'aut stadi da nosa perscrutaziun en l'industria ed a las universitads na dastgan betg vegnir pregiuditgads e periclitads senza basegn. Cun ina dischlocaziun dals experiments en l'exteriur na vegni er betg gidà ils animals.

Adempli giavischs essenziali

La legislaziun svizra davart la protecziun dals animals ha gia effectuà bleras meglieraziuns en favur da la protecziun dals animals. Ella ha in num excellent sil plaun internaziunal. La lescha revedida munta ina schliaziun equilibrada per las pretensiuns da la protecziun dals animals e per la perscrutaziun ed economia. Ella lubescha experiments cun animals per products cosmetics e rauba da tubac be anc per paucs cas excepziunals. Da l'autra vart n'èsi betg da responsar da lubir da vender sin la fiera products chemics sco per exempel meds da nettegiar u chemicalias per l'agricultura, senza examinar lur nunnuschaivladad per umans, animals e l'ambient. Ils tests da toxicitad èn be anc permiss tenor las rigurasas regulaziuns internaziunalas. Er animals senza spina dorsala ma sviluppads autamain èn protegids. La confederaziun maina in post da documentaziun che promova l'applicaziun ed il svilup da metodas alternativas. Tuttas permissiuns per experiments cun animals vegnan giuditgadas da cumissiuns a las qualas appartegnan er represchentants da las organisaziuns per la protecziun dals animals. La lescha prevesa ultra da quai che la confederaziun possia far recurs cunter permissiuns chantunalas.

Per tut quests motifs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)».

Spediziuns enavos a la
controla d'abitants da
la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Il cussegl federal ed il parlament recumondan a votantas e votants per ils motivs allegads da vuschar ils 16 da favrer 1992 sco suonda:

- **NA** a l'iniziativa dal pievel «per in'assicuranza da malsauns supportabla finzialmain (iniziativa da las cassas da malsauns)»
- **NA** a l'iniziativa dal pievel «per ina restricziun drastica e successiva dals experiments cun animals (davent cun experiments cun animals!)»